

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ Голос адыга

Макъ

Адыгэ Республикаэм и Правительствэ игъэзет

1923-рэ ильесым
гъэтхапэм
къышегъэжъагъэу къидэкы

№ 133 (21862)

2019-рэ ильес

Гъубдж

БЭДЗЭОГҮМ и 30

ОСЭ Гъэнэфагъэ ииэп
къыхэтутыгъэхэр ыкы
нэмыкі къэбархэр
тисайт ижүгъотэшты

WWW.ADYGVOICE.RU

АмалышПухэр аІЭКІЭЛЬ хъугъэ

Адыгэ Республикаэм и Лышхъэу Къумпыл Мурат аужырэ шапхъэхэм адиштэу зэтырагъэпсыхъэгъэ Диагностическэ гупчэм тыгъуасэ щылагъ. Мыщ иофтшэн зэригъэпсырэм, медицинэ Іэпыїэгъоу щарагъэгъотырэм республикаэм ипащэ зашигъэгъозагъ, цыфхэм, врачхэм, специалистхэм гущыїэгъу афэхъуугъ.

Чэтих. Нэмыкі лъэнныкуабэмкы мыщ Іэпыїэгъу щызэбгъэгъотын пльэкыщт.

Щыфхэр ары уасэ къыфэзышыщтыр

Адыгэ республике клиническэ сымэджэшым үтхэр зыхэлэжъэгъэхэ зэхэсэгъюу наужым зэхашаагъэм Адыгейим и Лышхъэ къышыгушыїээ, шъоллырым щыпсэухэрэм ямедицина фэофашшэхэр дунэе шапхъэхэм адиштэу афэгъэцкэлгъэнхэм фытегъэпсыхъэгъэ гупчэм иофтшэн зэрэригъэжъагъэмкэ пстэуми къафегушуагъ. Республике клиническэ сымэджэшым ишшерльхэр ыгъэцкэнхэмкэ амалхэу Іэклэльхэм зэрхэхъуагъэм даклоу, ащ шуагъэу къытырэр къэзыгъэнэфэштыр цыфхэм уасэу къыфашырэр арэу къыхигъэшыгъ.

— 2017 — 2019-рэ ильесхэм гупчэм ишын сомэ миллион 583-рэ пэлдгъэхъагъ. Къихъащт ильесым сомэ миллион 52-рэ фэдиз зытефэшт оборудованиеякыз къэтшэфынэу тэгъэнафа, джащ фэдэу вертолетыр къызыштыысын ылъэкъыщт чыпшэри дгъэпсыщт, — къыгуагъ Къумпыл Мурат. — Псэольякэхэу зэкэ тшыхэрэм аужырэ шапхъэхэм адиштэхэрэ оборудование ачлэдгъэуцоныр, ащ даклоу ахэм къапэулхэ чыпшэри эзрифэшьушаашу зэтедгъэпсыхъанхэр пшьэрлыг шхъааэу щыт.

(Икэух я 2-рэ нэклуб. ит).

АР-м и Лышхъэ игъусагъэх Адыгейим и Къэралыгъо Совет – Хасэм и Тхаматэу Владимир Нарожнэр, вице-премьерэу Наталья Широковар, шъоллырым псауныгъэр къеухъумэгъенымкэ иминистрэу Мэрэтыкъо Рустем, республике клиническэ сымэджэшым ипащэу Чэужу Нателлэ, нэмыкхэри.

Адыгейим и Лышхъэ апэу зэригъэлъэгъуахъем ащыц регистратурам къекуаллэхэрэм яфэл-фашшэхэр зэрафагъэца-къэхэрэ шыкхэр, ащ уахътэу ыхъырэр. Цыфхэу мыщ къышызэрэгъоицхъэхэм къышэрэхагъэшыгъэмкэ, Іэпыїэгъу агъотынным пае ыпэкх чыпшэ зэфэшхъафхэр къакхъэштыгъэхэмэ, джы мы гупчэм уицхъягъэр зэкэ щыгъотын, узыфхэе специалистым зыфбгъэзэн пльэкыщт, ащ уахътэу тефэрэри бэкхэ нахь макъхъугъэ.

Къат пэгч къышызэуахъигъэхэ кабинетхэм республикаэм ипащэ яклонлагъ, ахэм яофтшэн зэрэзэхашэрэм, оборудованиемкэ зэрэзэтгээпсыхъагъэхэм, ащ даклоу амалхэу аїкэлэхэе хъугъэхэм зашигъэгъозагъ, ылъэгъуугъэм осэшу фишыгъ.

Шыгуу къэдгъэкыжын, мы проектым игъэцкэн ильесицым къыкыц сомэ миллион 583-рэ пэлдгъэхъагъ, мылькур федеральнэ ыкы республике бюджетхэм къахэхыгъ. Гупчэм пае аужырэ шапхъэхэм адиштэрэ медицинэ оборудование 64-рэ, ащ нэмыкхэу компьютернэ техникэ ыкы нэмыкі 1эмэ-псымэ 3761-рэ къашфыгъэх. Ащ зэкэмкы сомэ миллион 247,4-рэ тэфагъ. 2020-рэ ильесым мы иофтшэнр лъагъэкотэшт, ащ пае шъоллырым къытлупшыщт сомэ миллион 52-рэ агъэфедэшт. Мы гупчэм поликлиникитф зэрэзэргийгъэхэм даклоу, диагностическэ отделениехэри къышызэуахъигъэх. Ахэр зыдэштыхэр къыхэбгъэшынмыкэ пстэури Іэрыфэгъоу гъэпсыгъ.

Мы псэульяэм учлэмыкхэу специалист 30-мэ уяклонлэн пльэкыщт, мафэрэ тоф зышшэрэ стационари мыщ къыдыхэльтагъ. 2019-рэ ильесыр къызихъагъэм къышегъэжъагъэу гупчэм тоф щызышшэшт врачи 9 къаштагъ. Магнитнэ-резонанснэ томографыр, компьютернэ томографыр, рентген, эндоскопическэ, ультразвуковой ыкы лабораторнэ оборудование гупчэм

Амалышуухэр ажлын хъугьэ

(Икэхү).

Ау а постуми шуагьэ къатыщтэп зисэнхьят хэшькышихо физиолех специалистхэр тимийхэй, арышь, ахэм ягээджэни мэхъянэшхо еттын фае.

Лъэпкэ проектхэм ягъецкээн къыхэлхэтигээ таатайзээ асууныгъэр къеухумэгъэнэй ыльэнныкъокэ пшъэрлышихохэр зэрэштихэр Адыгейим и Лышьхэ къихигъэштигь. Медицинэм иучрежденихэр зэршыхэрэм ыки зэрэгэцкэлжыхэрэм, цыфхэм яфэло-фашлехэр зерифешуашэу зэрээшуаххэрэм адаклоу физическэ культурэм ыки спортым пыщахъэхэм япчыагьэ хэгъяхъогъэн зэрэфаери хигъяунэфыкыгь. А постуми зэхэубытигээ цыфым къигъашлэрэр нахыбэ хууным зэрэфэорышиштэйр къыуагь.

— Ылпекэ къизэрэхэзтэштигьэу, шепхъэшуухэм адиштэхэрэ медицинэ фэло-фашлехэр шольырым щыпсэухэрэм ягъэгъотыгъянхэр, демографиэм ыльэнныкъокэ тофхэм языйтет

тапэкли а тофшэныр лъагъялотэшт. Пшъэриль шхъялахэу щитхэм ашыц цхэм зыщяазхэрэ кэлэцкыкхэм ыки нахыжхэм афтьэпсыхъэгээ поликлиникэхэм альянкъокэ щылехэ гумэкыгъохэр дэгъэзижьыгъянхэр, мыхэмкэ шепхъэшуухэм адиштэрэ гупчэ гъэпсыгъэнэ.

Джащ фэдэу цыфхэм япсуныгъэкэ мэхъянэшхо

зилэ диспансеризациер лъагъялотэштэй, медицинэм тофшэхэм ягурт лэжьапкэ къэгъэлжээон гъэнэфагъэхэм ангъэсигъэнэй, сымэджэшхэм икъу фэдизэу іэзэгь уцхэр алэкэлъинхэм, нэмийкэ тофыгъохэми зэхэсигъоми шатгушыгъяш.

Мыш фэдээ зэтегъэпсыхъэгээ гупчэшко республикэм иэ зэрэхуугъэм мэхъянэшко иэ Мэрэтыкъю Рустем ыльятаагь. Джи цыфхэр тигъунэгъу шольырхэм ашылехэ учрежденихэм мыклохэ аужыра шапхъэхэм адиштэрэ медицинэ іэпилэгъур агъотынмыкэ ишыклагъэр зэклэ мы гупчэм іэкэлэ. Лъэпкэ проектхэм ягъецкээн къизэрэхэлхэтигээ таатайзэу, 2024-рэ ильэсийн ехүлээ шольырым щыпсэухэрэм гуртымыкэ иэ 78-рэ къягъашэн фае. Джащ фэдэу зидунай зыхъожхэрэм япчыагьэ нахь макэ шыгъэнэй, технологиэ перитхэм адиштэрэ медицинэ іэпилэгъу хэу зэрэгэгъотхэрэм ахэгъяхъогъэнэй.

нахыши шыгъэнэй ыки цыфым гурытымкэ къигъашлэрэм хэгъяхъогъэнэй — джары къэгъэлжээон шхъялахэу тайнаэ зытедгъэтэн фаер, — къихигъэштигь Кумпил Мурат. — А постуми гъэцкэлгъэнэймкэ мы гупчэм, тисымэджэшхэм тоф ашызышиштэхэрэм амалхэу алэкэлъхэм ахэхуагь, анализхэм ятын, нэмийкэ фэло-фашлехэр апэхуэштигъэ ухьтэр хэпшыкые нахь макэ хуугьэ. Аш къыхэкыкэ медикхэм япшьэрихэрэ дэгъо зэшуахынхэу тышгүгүү. Сыдигъуи апшьэу щитын фае цыфыр, аш игумэкыгъохэр, ипсауныгъэ изытет, пыснкэу іэпилэгъур егъэгъотыгъэнэй. Аш фэдээ пшъэриль къеgeууцу Урысъем и Президентзу Владимир Путин.

Республикэм ипащэ къизэрэхигъэштигъэмкэ, ипсауныгъэр къеухумэгъэнэй исистемэ хэхъонигъэхэр ышынхэм республикэм ахъщэшко щыпсэуагъахьэ,

пшъэриль шхъялахэу министрэм къигъэнэфагь. А къэгъэлжээонхэм алэхъанхэм фэштэ постуми къатефэрэр

Мэктэгъэу

Адыгэ Республикэм щыпсэухэу, ихъаклхэу льытэнэгъэ зыфэтшыхэрэр!

Зи Хэкужь къэзигъээжыгъэм и Мафэ фэгъэхыгъэм зэлукэ игъякотыгъэрэ С. Кушъэкъор, А. Лъачэр, Р. Хъутыр, Р. Лъэцэрыр, С. Кыкыры ыкын ишмийкэ артистхэр зыхэлжэштэх концертэр 2019-рэ ильэсийн шынхээум и 1-м сыхъатыр 19.00-м Зыкыныгъэмрэ Зэгурынонгъэмрэ япчагу щыклюштых. Концерт ужым адыгэ джэту зэхашшт.

Иофхъабзэхэм шуахэлжээнэу шуукъетэгъэблагъэ.

Чыопсым изытет къизызэшыкэ, зи Хэкужь къэзигъээжыгъэм и Мафэ фэгъэхыгъэм мэфэкэ Иофхъабзэхэр Адыгэ Республиком и Къэралыгъо филармоние щыклюштых.

Зэхэшэкю комитет

Ныдэльфыбэр къэтыухъумэныр тишъэрль

Адыгабзэм изэгъашынкэ Советэу АР-м и Лышъхэ дэжь щизэхэшагъэм зичэзыу зэхэсигъо илагь. Республика ишацэ Къумпыл Мурат инашыокэ АР-м гъесэнгъемрэ шынгъемрэ иминистрэу Клэрэшэ Анзаур ар зеришагь.

Къээрэуѓоигъехэм закъыфигъазээ зэхэсигъом мэхъанэшо зэриэр Клэрэшэ Анзаур пэублэм къыщыхигъэшагь. Ныдэльфыбэр икъэухъумэн лъепкыым итарихь, ишэн-хабзэхэр къызэрэдитилтэхэрээр аш къыуагь.

Адыгабзэм изэгъашынкэ юфхэм язитет зыфдэм нэүжум министрээр къытегущыагь. Аш къызэриуагьэмкэ, блэкъыгэ ильэсэм бзэм икъэухъумэн фэгъэхыгъэу зешуахъигъэр маклэп, ауджыри юфыгъуабэ апэ иль.

— Адыгабзэм икъэухъумэн фэгъэзэгъэ проект оффис зэхэтагь. Аш иофишэн пэууханэу сомэ миллион 34-рэ бюдже-тэм къыхахыгь, — къыуагь министрэм.

— Мыекуапэ иеджаплэхэм ащишэу 4-мэ адигабзэм изэгъашын нахь куою юф дашэнэу дгээнэфагь. Ыпэкэлэхэм республика гимназиум ныдэльфыбэр зэрэхызэрагъашыгъэгэйн фэдэу я N 2-рэ, я N 7-рэ, я N 5-рэ еджаплэхэм мы ильэсэм къыщегъэхъягьэу нахь итгээхъягьэу адигабзэр ащишэрагъэшэшт. Ахэм сомэ миллион зырыз ят-тигь. Мы лъэнэхьор эзрифэшыуашеу гъэцэклигъэ хууным советым хэтхэри, клэлэгъяджэхэри чанэу пылыгъях. Апэрэ классым сабийхэу клощхэм янэтхэм зэлукэгъухэр адашыгъях, бзэр зэрэхъяджэштэм тегущыагъэх. Сабий 163-мэ янэтхэм ныдэльфыбэр нахь куою яльфыгъэмэ зэрэхъашынэу зэрэфаехэр къэзыушыхъатырэ тхапэ къа-гъэхъязыгъир.

Ыпшъэклэхэм зигугуу къэтшыгъэ еджэ-плэхэм адигабзэр нахь куоу сабийхэм ащишэрагъашын фытырагъэпсыхъягъэх. Ашкэ ящыкэлэхэм проектохэр, хэушхъяфыкыгъэ кабинетхэр агъэпсыгъях. Адыгэ лъепкыым икультурэ, ишэн-хабзэхэр, инидэлфыбэр афэгъэхыгъэ музей республика гимназиум къыщызэуахын гухэль зэрэшыгъэхэм къы-щауагь. Аш клэлэеджа-клохэр ащиштых, лъепкыым икультурэ нэуасэ щы-фашиштых.

хэсигъом къыщауагь. Аш клэлэ-еджаклохэр ащиштых, лъепкыым икультурэ нэуасэ щыфашиштых.

Адыгабзэмкэ яшынгъэхэр къызща-гъэльгъохэр олимпиадэхэр зэрэхэшэхэрээр, ахэм ахэлажэхэрэ клэлэ-еджаклохэм япчагъэ ильэс къес нахьын бэ зэрэхъурэр министрээм игүшүйэ къыщыхигъэшагь. Я 9-рэ классхэр къэзыуххэрэми адигабзэр ушэтынэу атынэу къызэрэхахырэр, ахэм зэфхы-сыжьеу къа-гъэхъягъэр нахь дэгүү зэрэхъурэр Клэрэшэ Анзаур къыуагь. Мыгъэ нэбгырэ 32-мэ дэгүү дэдэклэхэм ушэтынэу атыгь.

Адыгабзэм икъэухъумэн изы яххэм ащиш ар языгъашыхэрэ клэлэгъяджэхэм шынгъэ куу алэклэхъынр, ахэм опытэу ялэх хагъэхъонр, методикэ зэфхы-хяфхэр къызфагъэфедэхээ юфышын зэхашэнр. АР-м и Лышъхээу Къумпыл

зешуахъигъэм къытегущыагь гуманитар шынгъэхэмкэ институтэу Клэрэшэ Темботыцэ зыхырэм ипащэу Лышуу-жыу Адам. Тхыбзэм, литературэм, фольклорын альэнэхъынкэ ушэтын юфышынбэу зешуахъигъэм аш ягуу къышыгъэ, сабийхэм яныдэльфыбэрэ зэрэхъашын бэ па ауҗырэ уахътэм шыагъэу ялэх зэрэхъягъэхъягъэр къыуагь. Джаш фэдэу шоигынгъэ зилэхэм адигабзэр зын-зэрэхъашыт курсэу институтын къы-зээзэуахъигъягъэм къытегущыагь.

— Мыекуапэ дэсхэм ямызакью, районхэм ащишэхэри егъэдэжэн курсым кваклохтыгъях. Аш къеушыхъаты шоигынгъэ зилэ цыфым пэриохуу зэри-мышыт, — къыуагь Лышуу-жыу Адам.

— Адыгабзэр унагъом къыщежэхъэ. Ицы-кликъом къыщегъэхъягъэу ныдэлфыбэрэ

сабийм үүлъынр фэлорышынхэгээ

кушээ ордхэр, тхыдэжхэр, адигабзэкэ зэдээ

СИАДЫГАБЗ

Мурат игукеэлэхэм, мы лъэнэхьом къыдыхэльтигъэ, Краснодар краим ит еджаплэхэм ачлэхэх клэлэгъяджэхэр яшынгъэхэм зы-щыхагъэхъорэ институтын къырагъэблэгъягъэх, егъэдэжэн сихъатхэр афызэхаша-гъэх. Нэужум Iэнэ хуураеу зэхашагъэм гумэкыгъохеу клэлэгъяджэхэр непэ зэуаллэхэрээр къыщалотагъэх. Тхыльхэр икьюу зэралэхэм мыльхэр анахьэу къыхагъэ-щыхигъэхэм ащиш. Гумэкыгъо дэгъээжигъигъэ хууным фэш, Адыгэим ибюджет къыхагъэ-тупщигъэ. А мылькумкэ клэлэцыкыу ягъылэхэм, еджаплэхэм ящыкэлэхэрэх тхыльхэр къыдагъэштых.

Шынгъэлэхэм юф

къыгъэхэ мультфильмхэр дгэхъязыр-щых. Клэлэцыкыу ягъылэхэм адигабзэр зэрэшараагъашырээм зэхокынгъэхэр фэшыгъэнх фэе. Тхамафэм зыгъэдэжэн сихъаты зилэ сабийм ныдэлфыбэрэ үүлъынхэгээ.

Адыгэим икъалэхэм, ирайонхэм яп-щэхэм зэлукэгъу адэшыгъэнр зигъю юфыгъохэм ащиш юфыгъу Адам ялтыгъагь. Еджаплэхэм адигабзэр зэрэхызэрагъашырээр методикэм зэхокынгъэ фэшыгъэн зэрэфаери аш ишүүш къытегущыагь.

АКУ-м адигэ филологиэмрэ куль-турээрэкэ ифакультет идеканэу Хамырзэко Нуриет къызэриуагъэмкэ, гъэтхапэм апэрэу зэхашэгъэгъэ юфтыхабзэ «Адыгэ диктант» зыфилорэм цыфхэр чанэу къыхэлэхъягъэх. Зэрэмыжагъэхэр ар тишьольыр исхэм лъешэу ашыгъашырэхэн хуугъэ. Нэужум ткьюш республикахэми, Iакыбым исхэ тильэп-къэгъухэми зыщыпсэухэрэ чыплэхэм

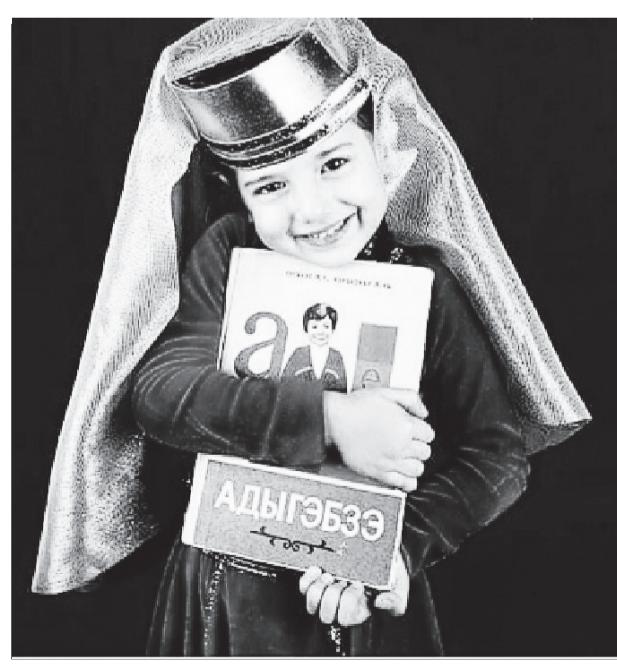
юфтыхабзээр ащарагъэлокыгъэ. Акцием ныжбыкэхэри, зыныбж хэктогатхээри зэрипхыгъях.

Юфыгъо зэшуахъигъэхэм адаклоу уздэлэхъэнх фэе лъэнэхъоми де-каным ягуу къышыгъэ. Аш къызэриуагъэмкэ, факультетын щеджэн гухэль ялэх кваклохэрээм шынгъэу алэклэхъыр ильэс къес нахь маклэ мэхъу. Еджаплэхэм методикэу ялэх зэблэхъугъэн зэрэфаем мыш дэжым Хамырзэко Нуриет анаэ тырагыгъэдэгээ.

— Пстэуми тызэгъусэу адигабзэр клэлэцыкыу хэрэх зэрэхъашын фэтэнхэ фэе. Ашкэ гумэкыгъохеу къеуухэрээр зэшотхынхэр типшъэриль. Пстэуми тызэгъусэу юф зэдатшэмэ, адигабзэм икъэухъумэнкэ клэх гъэнэфагъэхэр тиэштых, — зэдэригъаштэу къыуагь зэхэсигъом хэлэжагъэхэм.

Советым зыщытегущыагъэхэм ялтыгъэу зэфхыссыжхэр щашыгъэх, адигабзэм изэгъашын пыль къулыкью, еджаплэ зэфшхъяфхэм, шынгъялэхъхэм юф зыдашштхэр афагъэнэфагъэх.

ГҮНЭЖЬЫКЬО Сэтэнай.

Зыкъызи! Этыгъэм кыщегъэжъагъеу Эрсин хэкужым къэкложыным игупшысэ хэтыгъ. Пшашъэр Адыгэ Хасэм иоффшэн чанэу хэлажьэштыгъ. Адыгэ иоффым мэхъянэ ритэу пыльыгъ.

«ХЭКУ ГЬОГУМ ТЫЗЭФИЩАГЬ»

ясабыйхэр мыш кыышыхунхэй ары. Тейбытагъэ хэлтэй пшашъэр хэкужьым кызыэркожыщтыр калэм кыгурэо. Ежыри бэшлагъэу аш зэрэхэхьопсырэм ышьхэе кырехы. Аш тетэү калэм кьеэкүйтэшь, Эрсин джэгум хэныгъэми, хэкужьым алдэрэв къяко.

Мыц тхъамэфитурэ щили зегээзжым, хасим хэтхэр хэкужьым щылакэу ильмын кыкылэупчагъех. «Псынкэу тыкложын фае, тэ тырку тымыхъужызэ, адыгэу хэкум щылэр зыхэсхэм ахэмыкодэжызэ», — ытуягь пшъашьэм.

жызық», — ынага ышыашым.
Клалэу нэүласаң зыфхөгүлгөү
Мирачи «сыда уигүхэлтүр?»
ынага кызыеупчылар, кікілдэр
«сыклюжыщт» риуагы. «Сыда
фәләү, шылакташ-тхъягъо мыйни

Кыгыгээжкын фэягь. «Тэтыадыг, тыубых, мыш тыш-зэгүатхэн фае» алыагьти, «сэри сүубыхба!» ылыагь консулым. А мафэр непэ фэдэу агу къэкъижбы, 1991-рэ илъесым ишишхъэй мазэ и 12-р, Горбачевыр зыткыгъэ мафэр арыгъэ.

ПЕСУКР МЫЧ ЩЕЖУТВЭ-
ЖЬАГА?

Зыдакирә еджапләм пчәдышкә къес еджәнүр щырамыгъажаъзә, кіләпцикүхәм зәкәми къалоштыгъ зәрәтыркухәр, Тырку хәъзгур шу зәральзәгъурәр, ащ зәрәфәшъыпкъәштхәр. Эрсини къадиоштыгъ. Ау унэм къызыкъожыкә пшъәшшәжьыер ятә еупчыштыгъ «адә тә тыхәтә?» ылоти. Зәрәадыгәр къыриоштыгъ, къызыдикыгъәри къыфиуатештый. Ау унағъом нахыбәрәмкә тыркубзәкә щыгуштыгъәштүгъ. Пшъәшшәжъыем къыгурыйоштыгъәп адыгәзхәмә, адыгабзәкә зыкәтмыйгүштіхәрәр. Ау ащ ушхъягъу гъэнәфагъе илагъ — нымрә тымрә адыгабзә нәмыкә амышшәу Къайсыр къикыхи Стамбул къызыкъожыхәм, къинибы альэгъуугъ къэралыгъуабзәр зәрамышшәрәм къыихәкәу. Ащ пае унағъом тыркубзәм нахъ мәхъянә щыратыштыгъ.

нахъя мэхбэнэ щыраташтыг.

1987-рэ ильээсүм Эрсин Налщык дэт къералыго унiverситетим члэхбэнэу гухэль ешы. Изэкуяагээп, тоо шишьеээрэ клалэрэ игъусагъэх. Ау шишьеэтиумэ ятхылтхэр аштагъэхэп. Етланэ программистэй Тыркуем щеджагь. Ахъщэ къыгъахъээз, зэүүигъэкіеныш, хэкужыым къэклоҗынэу тыриубытагь. Аш тетэү ильэсиплээр lof ышлагь. Зэүүигъекларгээр аль эхбэнам Урысынэмкэ ахьшашхувь

Эрсин къækложыным игупшиңсө хәтэу ишпүэшьэгъо Налцык зыщыдеджэнэу фэягъэр унагъо ехъе. Аш иджик пышашъэр рагъэблагъе, визэ къыфагъехъы. Ау визэр мэклоды, Эрсин къылуккэрэп, хасэм хэт кіләхэр аш ыгъэгумэкхэу кілупчэх, Анкара щыщ кілә чанеу адигэ юфым пыль Диғыу Мирач ашккэ ىапылгыу къыфхъу, ныбжыккытлур хэку гъогум нэүласз аш тетэу Ѣызэфхъуух. Тлuri зыккэхъопсырэр зэтефэ — хэкужыым къækложынхэу,

щысилэштми, сыгүи спси мыклохъеу къэнэштых», — ыуагъ. Пшашъэм тей-бытэгъэ-птыагъэу хэлтыр калэм ыгъэш-гъуагъ, къэклюжыным игъогу тет ныб-жыклитуумэ азыфагу гукэгъур къите-джагъ. Пшисэм фэд. Пшашъэр изакъо ятэ къытупщынэу фэягъэл, ау Эрсин хэку гьогум изакъо зэрэтемыхъащтыр зешэм, тыр къезэгъыгъ. Дыгъу Мирач 1991-рэ ильэсэм игъэт-хэлэ мазэ хэкужым къэклю-жыгъ, а ильэс дэдэм итыгъэ-гъазз Эрсин кытгээзэжыгъ. Арэущтэу ныбжыкэлэхэм пэриохуушко ямылэу, къадеэни апэ кынкызэ къэклюжыгъэх. Непэ ягуалэу агу къэкыжы Батум зэрэшызэгугатхэгъа-гъэхэр. Джэгү ужым Эрсин Тыркуем клонышь, илоф горэхэр кытгэцэлкэнхэу ежьагъэу, а лъэхъаным джы фэдэу само-лутхэр занкэу быбыштыгъэхэп, Батум еклоягъэх ныбжык-лэхэр. Аш Тыркуем иконсулы щызэгугитхэнхэу фэягъэх. Ау консулыр къафеуцуалэштыв-гъэп, «Трабзон такыкъ 15-кэ шъунэсышт, аш шъущызэгугарэтх!» ыуи, уцуугъэ. Ау Мирач

клоэр къеклоплэнэу, къэкложырэм илофхэр егъэпсыифэ исынэу тщэфынэутыфэягъ. Ау унэ ин Мыекуапэ дэдгьютагъэп. Унэ цыкlu къэтщафи, етланэ ашлытшыяхажыгъ. 1993-рэ ильясым типшьашьэ къэхүгъ. Ау зы мафи тыщысгээп. Тыркуе тыктыздиկъижыгъэм исхэу къыткырыглыхэрэм альэгунэнэ туфэягъ иофшалы, уни, машинэ дэгэүтилэу. Къыткээупчэхэмэ, мыш зэклэри Ѣыдэгьюу альэгун фэягъ ежхэр къэложныха ашлонгын хүчинчлээ.

— Къинъгъо зыпари егъэжъэгъум
шъулукъагъэба?

— Джы ныбжкыләхәм зәкәрәи ашо кын. Ау кын умытпэгъо сыйдәүштәү упсәүштә? Тә зи тшләкныңыз. Тыгу къэкъыжы, пчәдйыж горәм ларекәу ты

къвължы, и юдьлы горем парску таңылыш лажъэрэм тыкъызылохъем, аралыкъ зэрэуахыцт краныр къафыгъэу къаэтийн агу хэлъэу къыкылайхэй. «Шъушэрэр тэрэзэп, лушуухынм ыпеклэ тхъамэфитүү илэу тхыль къытфэжкугъэхынышь, тын щыжкугъэгъозэн фэягъ» түягъэ, етланз къытшомыкылх зэхъум, милицием къең джэхи, сишихъэгъусэ лэхъухэр къытын ралхъягъэх. Сыгулагъ, «мыр бзэджашлэп сыйд пае шъуубытыра, ашыгъум сэри сышуубыт» сиүн сэхээр сщэигъэхтийн къэлбэхи, сэри сэхээр зерапхыгъэх, аштетэу милицием ташагъ. Аш тыщаагыгъифэ

ларекъыр Iуахыгъ. ТыккызыатIупщижым, чыпIэ нэкIым тыккыIухъажыгъ. Мирач тыси гыгъе, «Сыд тхъамыклагъуа къисэхъуллагъер, сIэхэр пхыгъэхэу милицием сашагъ, егъашэм сызыкIэхъопсыгъэ чыгужым ар къышысэхъуллагъ» ыIуи...

— ны ужым ар кызылса солгуулганы вүйү...
Хабзэу щыләр зэрээтны мукъорэр, тыхысунын пае тылажээ зэрэтшоигъор ятлонэу Мыеекъопэ администрацием сыкъяуга. Адыгэ цыф къэзгъотэу еслуатэмэ сшоигъоу, «адыгэ члэса?» сюзэ сыкъелупчыаг. А лъэхъаным урысыбзэр силяхэштыгъэп, адыгабзэри дэгъоу сүлтывгъэп. Адыгэ къэзгъотыгъ, ау силоф ежь шлолофыгъэп. Арэу щытми, къытэхъула гъяэм тицыцыгъэп, нахь лъэш тыхъуугь, нахь цыкъутишигъэп. А лъэхъаным хэгъэгур чынпэ къин итыгъ, совет хэгъэгум ыгъэпсыгъе щылакъер къытэхъягъэхэм ямышыкъялагъэу алтыгатгь, ау төубытагъэ хэльэу ышшэштыр зыими ышшэштыгъэп.

Аш тетэү къэлжыным игуушысэ хэтэү къэтэджыгъэх ныбжыкъялхэу унагьо зышлэнхэу езыгъэжьагъэхэр апэрэ пэрьоюхум хэкуужьым щылыкъагъэх. Ay агуу аль-акъидыгъэл

Мирачи Эрсини якыләхэр мыш қыбылъыхъунхәу фәягъәх. Псынәфи якыләу Осәспи хәкум қыбылъыхъугъәх. Пышашъэр унағо ихъяга, клаңэр еджэ. Киоск цыңклур зөгөрәм атырахъыгъыгъағъәми, джы щеппә чыпшәшхохәр яләх, ялоф зэтеуцуагъәу Дыгъухәр мәпсәүх. Яунен ренәу цыңф күапл. Хәкужыыр зәзыгъәльзәүнәу къакълорәни, къакълорыгъыгъәу зитхылъхәм ауж итхәри мыхәм къякъуләх, зәрафәлъекъләу Ыәпшыләгу афәхъу. Хъэккә унәу Тыжъ Илькай ыцәккә агъеуцуугъәр аашкә амадышын үтүгъә.

лышу хүгье.
Эрсин бзыльфыгъэ 16п-льэпс цыкly, ау гукючэхшо зиэ цыиф, иакъылкэ къэралыгъохэри зэблишынхэ ыльэкъыщт. Аш ишыхыат къызыщымыху гъеу, щылаклэу, хэбзэ шапхъеу ильхэр зыщимышлэрэм шигъэлсыгъа щылаклэр.

Непэ бзыльфыгъэр ищылакэл рыраз, ибын-унагъо щегушыукы. Ипхъорэльф цыклоу Гъучылпсэ къыззехум, зэригъэлтэгъунэй мээз зытлукэл узэклээбэжымэ ятэй къэкlyацэм супчыгъ: «Тят, ильэс 30-кэл узэклээбэжымэ сышыгъе лъэбэкъум-кэл укысфераца, уклэгъожырэба?» ытуу. «Сырыклэгъожырэп, сипшъашь, сэ сфе-мышлагъэр о ппшъэ ифагъ», — ытуугъ

Зэшъяэгүсэхэр зыкцэхьопсыщыг эхэр къадэхьууг, непэ Дыгыу лэужиц хэкум щэпсэү. Эрснирэ Мирачэр яльфы-лэхэм сабийхар ялаха хүжнэ цээ.

гъэхэм сабыйхэр ялэх хүүжьыгээ.
Эрсин щынэнгъэм щигушлукырэ,
нахьышум егушысэрэ цыиф. «Уг бгъэ-
коды хуущтэп, лъэпкыр къзыыхкыжы-
гъэм къыхэкыжыгъэу ар къодыжынэу
щытэп, лъэпкыр къэнэнымкэ бзэм
мехъаншо илэш, аш тыпыльын фае»,
але багшт фундам.

СИХЪУ Гошнагъу.

Гостэжько Руслан: «Сэ күшэжжээ калээ
горэм къысфихыгъягъ, иныгъэп, аще
техыгъэу сэри етланэ күшэхэр сышынэу
еэзъэжжэгъ, а шапхъэмэ ныбжжы сатекы-
гъэп. Күшээр Хъакурынхъаблэ къыра-
щыгъягъ, Аульэмэ яягъ. Сыд фэдээ
пкыыгьо сэшыими, хэт ишыыкэ шапхъэмэ
къаклэупчагъэми, сэ зыпари шюсчышшэ-
фыгъэп. Зээлийшээ зышлонгьом хэтмин

Платэ́къо Айдэ́мыр: «Кушъе е Іанэ залокіе, сэ Гостэ́къо Русльян дэжь сэ-гъяклох. Шыхъаджи нахъ дэгъою ышырыре пкъыгъохэр къыхехых. Мы тызч!этыр Русльян икыщэу щытыгъ. Зэ ыдэжь сыкъызэклом, сыдеэнэу сыгоуцуагъ, ежыри хвалелэу къыспэгъокыгъ. Мыщи тыйздыч!этэу lof зэдатш!энтэгъ. Нэужым Русльян ежь икыщ иунэ зыхешыхъэм, ащ клюжыгъе, сэ мыш сыкъыч!энэнэу хъугъе. Шыкъе горэхэм якызылэклэгъ-хъянкіе ар сик!лэзегъаджэу сэлтыте».

Щылэнгъэм зэфицэгъэхээ Ыспэлэасэхэр – зыр нахыжьэу, сэнэхъятымкэ икэлээгъадж пломи хүнэу, адэр – ныбжыккэе, икэлээджакло фэдэу, аш тетээу зэгурлыгайх. Кыццыр Руслан Айдэмээр кызыэрэфигъянагъэм изакьоп, сэнэхъяат хэгъэхъынымкэ Ыспылэгү фэхүгү, лъэбгү римыдзэу, нэкъокъонигъе кыыхэмэйфэу, гъогу мафэр нахыжъым нахыккээм фигъэшьошагь. Уныбжыккэе аш фэдэ цыифхэм щылэнгъэм уащырихылтэным мэхъянэшхо ил.

Платээко Айдэмсыр: «Іәпәләсәнгызъеү схельтыр къэзыгъеуущыгъэр Гъукэ Замудин. Аш юф зериштәрәр зысэлтэгъум, сәри нәкъокъоныгъеү схельтыр къыгъеуущыгъ. Аш шыкіләпщынәхэр зәриштәрәм фәдәу сәри сшы сшоингъо сыгукәз зыфәсщәигъ. Іәпәләсәнгызъеү хэльым изакъоп, ежь цыфми узләпшә. Замудин ўысәтхеяпә сферхуугъ. Джыдәдәм пкынгъо зәффешхъафәу бә сшыштүрәр – Іани, шы-уани, шыкіләпщыни, пхъэкъычи, сәшхүү, къами сшыкху къыхэкъыгъ, гъучыыми юф дәсшыагъ, зәппәощачы ала, ибгъаштыйштыр».

Гостэкъю Руслан: «Сыдагээрбаа ильэс пчагъэм (закройщик верхней мужской одежды — ГР). Сташу Юрэй

ДЫШЬЭ КІЭН

Адыгэ кушъэр, адыгэ Іанэр адыгэ псэуклэм щыш шыыпкъэх, адыгэ унагъом ипкъеух, дышъэ кіэнэу тилем ыльапсэх, лъэпкъ гупшысаклэм, лъэпкъ хабзэм якъэклюаплэх. Кушъемрэ Іанемрэ адыгэ Іепэшысэ шыныр зымыгъеклодыхэу тищылэныгъэ щыш зышыыхэрэр лъэпкъ лъапсэм изехъаклох. Аш фэдэх Іепэласэхэу Гостэкъо Русльянрэ Платэкъо Айдэмыррэ.

иушэтын лабораторие мэзийблырэ юф ѿцшысшагь. Галифехэр – хуульфыгъэ гъончэджхэр — здыщтыгъэх. Еджаплэм чэхжэхжэх къысфактощтыгъэх, зым адрэм риохжызэ бэмэ сашэ сыхуугъагь, сыда пломэ шапхъэр атесхыти, ятлонэрэ къэктощум щигъын дыгъахэр ястыжыщтыгъэ, пчагъэрэ къэзгъактощтыгъэхэп. Етланэ экономикэ къинигъохэр 1990-рэ ильэсхэм къэхкухи шэктээр тучан мэклайхэм затеклодыкыым, пхъэм зыфэзгъэзэн фаеу хъугъэ. Дэныр джащ щызгъэтылышыгъэ».

Гостэкъю Русльян: «Сятэжь пхъашэштыгъэ, ау сэ ащ сыкырыптынэу, зыгорэ сильтэшлэнэу хуульгээп. Сыххэми зыпари къахэфагъэп. Нэүжым сэ сиклалэхэми сэцх фэдэу зи къахэкыгъэп. Чылэм дэс кэлэ нахьыжым зэгорэм къышхьапэн, хъалыгъу уасэ фэхъун сlyи, токарнэ станок фэсцэфти фыдэзгъеуцагь. Щылэнгъэм узэрихыилэштэр пшэштэп, пэ иль сэнхъятым сыйдигъоки урыгсэушүшт».

Платіэкъо Айдэмыр: «Тэ тиунагъокі

фежъэрэр сഫэмышІэу, сымыухэу ныбжын
къыхэкыгъэп. Сташу Юрэ къысиоштыгъ: «Шэкъым ущыщынэ хъущтэп, ежъ къып-
щыщынэн фае». Джаш фэд пхъэри, юфым
ущыщынену уфежъэ хъущтэп, пхъэр бгъэ-
дэлон фае».

Платэкъо Айдэмъир: «Шыкіләпщынәр зыгорәм фәвшы зыхъукъе, зыфәвшырәм ельтытыгъеу юфыр maklo. Цыфыр къаинъя, ишэн пыта, пыңуса е цыиф зафа – фәвшырә пкыргым къыуело. Къылхэкъы цыфым къыуиуагъэр псынкіеу фәвшышыу, къыхэкъы бәрә упыштэу,

тэмэ, Испещысэхэр зышыыхэрэм я Ассоциацые зэрэзхэщаагъер, культурэмкээ Министерствэм ынаалэ зэратыригъетырэр Испеласэхэм Испылэгъушу афэхьуг. Ассоциацием ипащэу фашыгъе Platéэкъо Айдэмыр фэдэу Испелэсэ нэбгырипши организацием дыхэт, ахэр лъэнныкъо зэфэшхъяфхэмкээ мэлажъех, ау джы къералыгъо Испылэгъу ялэ хъущт.

Платэкъо Айдэмъыр: «Республикем Ішшагъэхэм апъльхэмкэ тызехахъэхи, Ассоциациер зэхэтгэшгээр. Нэпэрэ мафэм ехүлэй нэбгыришл фэдиз хэхэз. Унэбгырэ зырызын нахын организацие зэхэштэгээ зыхъурэм нахь укъызэхахыщт. Культурэмкэ Министерствэр кындуулээлыэ. Къихъашт ильясым сомэ миллионицкэ республике бюджетым тыхагъэу-ционэу тыкъагъэгүгъагь. А мылькур къэгъэлэгъэньонхэм, егъэджэнхэм апэлдүгъэхъан тлъэкыщт, Ассоциацием иенхэе тищыклагъэхэ 16мэ-псымэхэри рытщэфышууштых. Арышь, ар 16пилэгту инэу къытщэхъу».

Іәкіл шығыем сыйдигьокі нахъ уасы илар, нахъ пытæу шығыем, бэрэ бгъэспес-ольян пытэкынæу альтытештыгъ. Іеплæсэм ыціл зыхебгъэжъожкіл, аш иләшилье уиунэ иттыныр хъопсагью, фәдэ щымылæу ары сыйдигьокі лъәпкъ іеплещысэм осә ин илæу зыкілхүрэр. Тыдэ щыпсэурэ адьги, гъунапкъэхэр зэпичхæз, ар анэ-сы хъума зымынаса шығал.

Гостэкъо Руслъан: «Сэ дэхэклае кысэуаллэ... Щерджескъали, Налышки сизышшэхэрээр адэсных, сайти сиlеп, Интернет гэзэфедэрэл, ау бэмэ кушшэхэр, Ианэхэр афэсшых. Цыфхэм зэрарожжэе сашэнэу хувгъэ. Къахэкъых «неущ кушшэ сыйфай!» къытеоххуу кысэзылохэрэри. (Руслъан мэшхы). Ащ фэдэ дэдэу хүрэп ау, афэсшышь, афясэгтээжэйн. Санкт-Петербург, Кьюоклыэ Благъэр, Америкэр... сикушшэхэр, силанэхэр чыжьэу kуагъэх. Бэмышшэу сильэпкъ тамыгъэрэ сцэ-стльэкъуацлэрэ атезгъэуцохэ хувгъэ. Арышь, дгъэктодыштхэп тиэшшагъэхэр, тисэнхыхатхэр къафэдгъэнэ-

Платэкъо Айдэмъыр: «Чылэхэм ты-
къомэ сабыйхэм ашыгъашшэгъон тиешла-
гъэхэр, ятэъэльэгъух, яшыкъе ятэъашэ,
тадэлажъэ. Австралиеми, Америкэми
сипхъэкъычхэр анэсигъэх. Адыгэ къуа-
ем изакъоп тэ брендуу тиэн ылъэкъы-
щтыр. Пхъэкъычри тіэкъу шіэмэ брендуу
тишшит!»

зэкіеми Іәпеләсәнныгъе ахэль. Сятэжь – пхъешлагъе, гъуклагъе, сятэжьышо – пхъешлагъе, гъуклагъе, бжъэхъуагъе, ефэндыгъ, сята – инженер, сшыхэр – псөольшшых, архитекторых, сэнэхъат зэфешхъафхэр аләкілтыых. Сэри Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ институтыр къесуухыгъ, экономикэм, менеджментым сафеджагъ. СыгукІ сыйфәщагъеу пхъешіэнным зестыгъ, сэ сиклаләхәми мыкыщыр алýялан!, кілэ нахыжъыр къеко салтты шантү.

зэптын шлоигүү».
Iэнээсэныгъэу Тхьэм къыпхильхьа-
гъэр умыгъэгъошэнэры, шэпхээ лъагэмэ
уанэсныр пышэдэккыж ин. Уилоф уи-
klасэу, гухахъо хэбгүүатэу удэлажьэ
хъумэ, къинигъо пстэури зээпыгчышуущт,
ау уисэнэхьат бгъекидыштэп. Шыкіэ
къыфбгъотьишт, уишэн епхыллэшт, шы-
кіэ-амалышлоу къыхэбгъэцьгэхэр къэб-
гъэдүнештых.

Госткъо Русълан: «Къысэмымызэгъыштыгъэмэ юф рысшлэштыгъэп. Мыхъурэргъэхъузэ пхъэм юф дэвшэн фае. Сыз-

мыхъоу, уигъэпшъеу, упэкыме, упы-
хъажъеу... Ау ныбжыи юфыр кызытезгъэ-
күағъеп, сэ сытекло зэпыйт. Кыныгъоу
уапэз кынкырэм уфырикъуз урыкъон фае
нахъ, уззклакло хъущтэп. Пышы зэпыйты
зыыхъкъя, бэ пэ къихъэрэр».

Айдэмыйр үкүлдэгүүшүүлээс илоф зэпимыгээр шык! Эпшүнэу ышырэм еүпсэштүгэй. «Гүүшүэм пае, миры Даур Хүусен кынкы! Элъятугъээр фэсэшьи. Пытклаау maklo. Хүусенэ ишэн пытэ фэд... Шьользэгъуа, шык! Эпшүнэм ык! ежь пхъэу зүхэссыбзыкырэм кыхэфагъэу пхъэкунэшум фэдэу ык! гъонэ цыкly ил. Аш фэдэхэр кызыгурмы! охэрэр щы! Эх», — Айдэмыйр шык! Эпшүнэр кызызэптыреягээшь, тыргэяллы. — Хүусенэ, «Пшырэм кыхэшэу къягъян» ыуагъяшь, джащ фэдэу Ѣшк! Эпшүнэм ык! гъонэ цыкly илэу къэзгъэнэшт. Бэу къебар гъэш! Гъоныбэ альыр пкыгъюу сийхээрэм...»

Лъэпкъ Іспещысәхәм яшын адыгэ шэн-хабзэм иухъумаклоу, адыгэ культурәм ихэгъехъонеу зэрэштыр къыдыхәплты-

Адыгэ тхаклохэу бэдээгүйм къэхъугъэхэр

Саидэ игупшисэ дунай

Зыфасюорэр тильэпкь литературэ хахьо фэзышырэ Хүнэго Саид ары.
Бзыльфыгъэм зэфэдэу поэзиеми, прозэми тоф ащешлэ. Сценариехэри,
сэмэркъэхэри ытхыгъэх, ахэм артистхэр къяджэх, телевидением къегъэльагъох.

Тхэклэ куп ятхыгъэхэр зыдэт тхыльэ «Ублаплэ» зыфилоу Адыгэ тхыль тедзаплэм 1985-рэ ильэсэм къыдигъэкыгъэм Саидэ ирассказ заулэ дэхьагь. Аш ыуужыроу Хүнэго Саидэ тхыльхэу «Осэгсыц», «Гъашлэм ильягъохэр», «Макъэр шхъафит» (усэхэр, эссехэр, монологхэр) къыдигъэкыгъэх.

Саидэ рассказ клэл щхэнхэр, сценэжьиыхэр етхых. Ахэр спектаклэ-миниатюрэ зэхэгъэуцаягъэхэу республике телевидениемкэ, радиомкэ къатых. Хүнэго Саидэ 1996-рэ ильэсэм къытегъэжьагъэу УФ-м итхаклохэм я Союз хэт.

Ихэшыпкыгъэ зэхэгъохье тхыгъэхэр дэтхэу 2012-рэ ильэсэм къыдэгъыгъэ тхылтым Саидэ игупшисэ дунай зыфэдэр, псэм зэхишлэу, гум ыщечьирер кырийотыкын амалуу леклэлтыр зынэсирэр зэхыуеугъаш. Тхаклоу игупшисэ дунай ипчэе усэ сатырэ зэфэшхъафыбэм кытапхызыуахы. Гур чьэрмэ, зынэмисре ыкы кымыгъэгүнэрэ шылэп. Усаклоу ыльэгъоу, зэхихэу, ыщечеу зыгъэрэзэу, зыгъэгушуу ыкы гупсэфыгъо къезымытэу гум пхырыкырэ пстэумэ яджэуапых мы тхылтым къыдэхъагъэх усэхэр.

«Сэпплэшь — слэгъурэр зими къымыльэгъу», — elo аш. Уеджэндэжшынэу ыкы хүрэп, бэшлэгъэу гупшисэ дунаим щихэгъэрэй хүгъэ тхаклоу инэппэгъу зытээхэрэй кынчиуагъ бэз эзкэх.

Усэу «Ори сэри тызэфэд!» зыфилорэр цыфыгсэ къабзэхэр зэлэгч-зэшчищхэу зэрэзэтэхэхэрэй кынчиуагъ бэз эзкэх.

Ори сэри тызэфэд,
Сигухэкл оуилем фэд,

Сигушуагъо —
жьогъо лыд —
Уигушуагъо
фэрэлыйд!

Уилыуз сэсъем
фэд,
Кышьор къесты —
Жъокум фэд,
Уишулэгъуу,
унэпльэгъуу
Цыфым яем
фэдэкъабз,
Гуклэгъу шыныр
зигъэхабз.
Ори сэри сид
дгощын? — къе-
упчэ усаклоу ыкы
тэлку клотагъэу
иусэ щыкгъэхтхы:
«Аришь, сэри ори
непэ

Щегэжжагъэу —
ты Цыфын».

Адыгэ поэзием ильэпсэхэшшуу, усаклоу Хъяткью Ахьмэд «цыфынам пае цыфыр къэхъуль» ыуагь шошхъуныгъэ пытэ, теубытагъэ хэльэу. Саидэ бзыльфыгъэ локлэ-шыкылэ шъабэр къебэккэу, унашую ўымытэу, гъесэпхэхэдэр кийтхэу гүшүээр къешы.

Гъашлэмкэ анах мэхъанэ зилэу, псэм клэгъэкьюн фэхъурэ гуклэгъур дгъэклюдэе в чэтынэ зэрэмхъуутыр сатырэ закъоклэ — «Гуклэгъу шыныр зигъэхабз»

Мафи, чэчи, ошлуу, уай гупшисэм зыльещэ тхаклоу, усэм усэр къыкэлъяко:

Усэр — гъесэпхэхэд,
Ушъэфыгъэ гукъау,
Унээгъэ гъогурыкыу,
Ельэкконэр гугъапл.
Усэр бэмэ яплъапл,
Гъунджеу укъещы,
Мазэу щэгъуашэ,
Ау угу зынэскэ —
Къуегъало усэклэ.

Усэн зэчийр зыхэлтымкэ, усэр сабын папл, ени, елжэвы, тамэ ыгъотыгъэмэ, зөлтэй. Адэ сид фэдэнхэ фаеха усэхэр? Тыкэдэлүкын аш иджэуап къэзтийрэм:

Сиусэхэм унэ яэп — шхъэ-
фитых,
Урамын тетых,
Зыфаэм хотых.
Зыфаэр къало,
Зыфаэм — palo!
Ау шхъэфит усэр —
Шхъэрыгъулущ усэп!

Псэклэ дунаир зышире усаклоу демыгъэштэн пльэкьрэп уасэу усэм фиширэм. Зэгупшисэу ыпшысжырэм гүуни-нэзи иэп; ыгу цыкликье ильэу кынчекокырэр бэдэд: Чыгур, огур, лъепкыр, гъашлэр, цыфхэр...

Лъепкын ихъишээ пэ шъабэр,

Гупсэфэу ушычыненэу,
Данэм ухэгъэктагъэу
Учыненэ къэбгъэшненэу.

Лъепкын ихъишээ —
Чыфэп,
Хъафэуи птынэу уимыль-
коп,
Лакъохэр иптыаплэу,
Яакыл игугъаплэу —
Титыгъ, тинэф, тифаб.

Хүнэго Саидэ игупшисэ тэмабгъу: адыгэ лъепкын иблэкыгы, инепи, инеуши гукэ ашэлорышэ ыкы ушыненэир — пфэлъэкырэр зымыгъэблэрэгъэу пшэнэир арэу зэрэштыр кэгъэтхы. Уйлэм уасэ фэпшэу уухумэнэир ыкы аш хэбгъэхъонэир хэтки шапхъэу зыхыкыл, гъашлэри тинчлэгъэл-гупсэфылэу зэрэштыштим укгэгъушуу.

Ауми, усаклоу гупсэфэп, гумэкыгъубэу щылэмэ зерадээ: «Сэгумэкы. Ренэу сэгумэкы — Аши къэгъэшлэгъэр къе-
унэкы». Дунаим щыххурэ-
щышлээрэ пстэумэ ашыгъуазэу, агъэтхъауу, зэхшлээрэ —
тэрэзыр ыкы мытэрэзыр гыгъ-
унэфынэир, дэир е laer уяпэсэ-
кымэ, къэмгъэхъунхэ ё щыб-
гъэшынхэ пльэкынхэу щытхэмэ зэхифэу, зэхидзэу, зэргийл-
шэрээр бэдэд; джарэу усаклоу ыгу пшэлэе ин — зынэмиси, ымыльэгъу щылэп, ишыпкыэ мишишыжьэу фэкло.

Къысэмыу! Сыфаэп зэхэ-
схиинэу!

Сызтет чыгур чэнэу, зэ-
гочынэу,

Сефэхынэу члэ зимиэ
иуашхъэм,

Сызтунэу къэпшоштым
икъашхъэз,

Сэрэмах, сэрэмьлаг егъа-
шэм,

Сэш фэдэу минишэхэр

мэлпльзы —

Зэмжэгъэ фыртынэм
ефырзых,

Хэхэс гугъэу кычлэкыгъ

ягъэ,

Зи къэмэу! Гүшүлэхэр

бгээшпшыгъэ.

(«Зи къэмэу»).

Лъэхъэнэ майджырэм имэ-
шлэжь стыр гу хыябэр зэрилып-
кырэм, зэо-бэнэ зэпхычжь-
мэ цыфи, нэмыхкхэу по зы-
пхыхэри зэрикодылэхэрэр мы-
сатырхэм ашыкэгъэтхъыгъ;
зэклэ, зэклэ кынчекокырэр ыкы
зыфэлжжырэр мылькур ары, ы-
циф цыклик юнхопсырэри
зытекодэжжырэри а мылькур
мылькур ары.

Сыдэу сигъэпшыгъа зэо-
бэнэ къэбарым

Седэлээ. Седжээ. Зээгъэ-
зэфэжжызэ.

Сыдэу сигъэпшыгъа
шхъаклоу имашо

Сигашлэ ыльапсэ кисты-

кызэ!

Ау тыдэ пхына о уихы-
льэ,

Хэт птырихына а онтэгъур?
Зызысэпхыхъэм — сикла-
лэхэр кынчотых —

Зыщишири къагурымыу

атэзгъэуагъ.

Усаклоу Хүнэго Саидэ щылэ-
нэгъэм, дунаим ипчэгу ит-
гупшисаклу: лъапи шхъали
зынэмиси ымьши щылэп; иакыл зэтеуцаагъэлэ, игүльтэ
чанкэ, игүшүэл фытагъэлэ-
гу минхэм альээс, архээ,
зыквартегъаштэ.

**Шу усэлъэгъу,
Гъашлэр!**

Мафэм ыцаклэ земыгъэ-
фэх —
Шу усэлъэгъу!

Гүнэм сыутэу чэшчим
ылчайэ

Уйтэу сэлъэгъу!
Шу усэлъэгъу!

Гъашлэр — алрэгъоу
Шо зэфэшхъаф,
Шу усэлъэгъу!

Мачъэ нэпплэгъур —
Ильагъо — нэф!
Шу усэлъэгъу!

Тхъэгъэшгэшшэгъэ ду-
наишком упсэ пызгъэтыр-
эр зэфэдээлэ шуулагъур
арба?! Ар къыгурьоу мэусэ
бэзьльфыгъэр.

Щылэгъэм икъежжаплэри
инэфаплэри Чыгур ары. «Псэ»
зыцээр пытэу, нэримылъэгъу
класкэлэ аш епхыгь. Хүнэго
Саидэ гъашлэм хэль-хэсир бэ-
шлэгъэу ыгъэунэнхкүг, усакло
чэлхэгъэ, щтапхэп, гуклоды-
пхэп; чан, сыдымки коччэгъу
зыфырекуужы; Цыфэу мы
чыгум зэрэтомт егъэбжышо,
зыкынгъэу чыгум дырилэм
егъэлэшы, елэты.

О — СЭРЫ

Чыгур мэбыбы —

Сэбъыбы,

Чыгур мэлажьэ —

Сэлажьэ,

Чыгур мэпкантэ —

Сэпкантэ,

Чыгур мэгырзы —

Сэгырзы,

Чыгур мэтакъо —

Сэтакъо,

Чыгур мэкүтэ —

Сэкүтэ,

Чыгур мэгүлэ —

Сэгүлэ,

Чыгур мэльяло —

Сэльяло,

Чыгур мэдало —

Сэдало,

Чыгур мэкуо —

Сэкуо.

Чыгур мэубээ —

Сэубээ,

Гүгъаплэу къэнагъэр...
Сыбзэ.

Усаклоу акылы амали щыкэ-
рэп, гүшүээр иэрэфэгъу, ыкыла-
чээ из. Иадыгэ лъэпкь, ичыгу
афырилэ гуклэгъу-шуулагъур
гүнэнч ыкы ар исатырхэм
ащыкегъэтхы. Псаунгыгэ
птытэх түфэлъалозэ, хэхоныгэ
лъэбэккүлэхэмкэ бэрэ тхыль-
дэхэр ыгъэгушонхуу фэтэо.

**ХҮНЭГО
САИДА**

АДЫГЭМ ҮНЭПС

Адыгэ нэпсүм сидрэ гуп-
шиса

Налмэс-налкъутэу ымгъэлы-
дэгъэр?

Сид фэдэ къина Чыгум
шызеклоу,

Адыгэ нэпсүм ымгъэл-
кыгъэр?

Щылэп хэгъэгү, чыгүү,
ошь

ГъашIэр ыкIи цыфыр

Бзылъфыигъэ насыпышу

Зыныбжь хэкотэгъэ цыфым кылэжыгъэ щитхур плотэнүр, ябъешэнүр ифэшьуаш, аш фэдэхэр бэ хуухэрэп.

Непэ зигугъу къесшы сшо-
мийор «АР-м изаслуженнэ врач»
зыфиорэ цэ ляапIэр къэ-
зылэжыгъеу, Улапэ ицыф
гъешуагъэ, иофшэнэм ивете-
раншу, рэзэнгъэ тхылхэр
хэкум ыкIи районим бэу къы-
зэратьгъеу, псаунгъэр къеуху-
мэгъеням иотличнику, пенси-
ем Ѣыэ цыфышоу Лэххусэжь
(Уджыхуухэм яхьу) Зое Махь-
муд ыпхур ары.

Зое цыфхэм япсаунгъэ
къеухуумэгъеням ишыэнгъэ
фигъетыльеу посугъе. Насы-
пышоу зелъйтэжы, врач сэ-
нэххатэу къихихыгъемкэ кэ-
тъюжыгъэп, тхъэльанеу Гиппо-
крат ыцакIе ышыгъэм зы-
льбэккукэ теклыгъэп.

Зое Теуцожь районим ит
куаджэе Гъобекуае Уджыху
Махьмудэр Бэхханэр янагьо
къихухуяль. ышыпхухеу Мус-
лымэтэ Сэламэтэ медицинэр
къихахыгъ. Тыр район партий-
нэ иофшагъ, ныр колхозым
иофышэ пэртыгъ.

1951-рэ ильэсүм, ильэсилб
еджэгъур Зое тфы закIакIе
къизеухым, Мьеукопэ медучи-
лищым чэхъагъ, 1954-рэ ильэ-
сүм фельдшерскэ отделениер
джири тфы закIакIе къеухы.
Училищир къизеухыгъэ нэбгы-
рэ 90-м нэбгыритр ахэтигъ
еджапIэр тфы закIакIе къаухы-
гъеу, ахэм экзамен амьтэу
Пшизэ мединститутын чэхъан-
хэ фитныгъэ ялэу къаралогъагъ.
Нэбгыритфими мы еджэлшхор
къихахыгъ, ахэм зы адигэ
пшэшэжъые ахэтигъ –
Уджыхуу Зое. Институтын иа-
пэрэ курс исэу Зое Лэххусэжь
Нурбый Рэмэзанэ ыкью дэ-
клиагъ. Унэгьо дахэ зэдашэнэу
рагъэжъагъ, Нурбый фельдшерэр
Тэххутэмийкье районим иоф
цишиштэгъгъе, Зое еджэнир
плигъекотагъ.

— Сыдэущтэу мы сэнххя-
тыр къиххэхынэу хуугъя? –
суючы Зое.

— Сызецыккум сянэ-сятэмэ
къизеашошыгъэ кээз-
гъаджэ сыхуунэу ары. Сыда
плюмэ үдэнэ пхээтетмэ ахэшы-
кыгъе лэдэккэ лягэмэ сате-
тэу, тыкъ-сыкъ езгъялоу си-
ныбджэгъумэ апашихъэ ситеу
зыгорэхэр къафэсцайтэхэу
згъасэштэгъэх. Ау еджапIэм
сызэкком, аш ыпашхъэ 13-и
амбулаторие итэу слъэгъуя.

ащ цыфхэм щялазэштэгъэх.
Еджэнир къизыщиуухынэм
дэжь пытэу тесыбуитэгъэхагъ
врач сизэрхүщтим. Тэтицы-
күгъо уахтэ тиунагъоки ти-
къэралыгъоки къинигъ. Сяте
политическэ иофшагъ, хъакъ
имыиэу агъепшинаагъ, ыууккэ
хэукуагъэху али, аухынжы-
гъагъ. Сяне законо иофшэнэм
зэпитхъеу, шум тыфигъасэу,
тилэгъумэ таримыгъехуапсэу,
шхъэльтигъеу типуугъ.

Институтыр къизысэухым,
1960-рэ ильэсүм, Улапэ псе-
уплэкэ тицэлжыгъагъ. Ильэс
заулэ иоф шаагъеу сиэпэлэс-
нэгъэ хэзгэхъонеу мэзи 6-кэ
Баку саагъуагъ. Аш дэт ин-
ститутуу врачхэм яшэнгъэхэм
зыщаагъахъорэм икафедрэ
зэхишгээ конференцием нэ-
лиасэ зыщифэшшыгъэхе рефе-
ратыр ыкIи еджэнэм сизэргу-
гъурэр ыгу рихыгъэху, кафед-
рэм ипэшэ профессорым си-
къигъанэ шоноюу къыздэг-
гъуаех, ахэм са-
фэхъазыреу зэ-
шшосхын съэкынэу
сыщтын фэягъэ.
Къыхэкигъ бзыль-
фыгъагъ чыпэ къин
ифэу, аш дэжым
зы такъик лые
тешэмэ 13-и
мыгъотэу, ишыи-
гъэ ыуухын ылъэкигъэху.
Джээр уахтэ 13-и
къынгъагъэху.
Чылэм сыкъизэкжохым врач
шхъяаэ сашыгъ, сызецыккум
сызфэягъагъ къыздэхуу.

Зое ильэс пчагъэм чылэм
дэсэгъэшь, дэгъоу тызэрэшэ,
ищтхуу нэмийк ёлаагъэп. Врач
шхъяаэм ипшэриль бъэ-
цэкIэнир псынкэгъагъэп, ау
цыфхэм гу къылъатагъеу лъйтэ-
нэгъэшко къылэжыгъагъ. Улэ-
пэ сымэджэшым епхыгъагъэх
гъунэгъуу къоджэгъуу 4, ахэм
нэбгырэ минитф фэдизэу адэ-
сигъэхэм язуинчээнгъэ ежьыр
ары пылын фэягъагъ, къези-
гъэгъунэштэгъэхэр. Иоф къыдэ-
зышэхэрэл алъэгъуштэгъ
исэнххат хэшкыи ин зэрэфы-
рилэр, сымаджэм илажъэр
псынкэу къызэрэхигъэшырэр,
зыки зэрэхэмүүкъорэр, тидэ
бгъэгъуагъэми укъимыгъэ-
укитэжынэу зэрэштэгъагъ. Ятэ
ыцэл пымытэу ыцэл чылэм
щыралуагъагъ, адигэхэм ар ти-
мыхабзэми. Цыккүи ини лъйтэ-
нэгъэуу къыфашырэр ашкэ
клягъэтхыгъагъ. Къоджэдэхэм
якIесагъ, цыхъэ хэти къыфишы-
гъагъ, «аш ымьшээр ёлаагъэп»
аюштэгъ. Шэуджэн районим

шыщхэри къинэсы-
щтыгъэх, зэкIери
къыщыгъуагъыт-
гъэ.

— Сыд фэдэ
къинигъохэм
уаууклагъа ыкIи
сыда тхъагъоу
уиофшэн хэбгъу-
атэштэгъэр? – се-
упчы аш.

— Ары, бэкэ
къысщыгъуагъыт-
гъэх. Ар къэзгъэ-
шыыпкэхынэм
ренэу сыптылыгъ.
Улэпэ сымэджэ-
щым «родильнэ
койк» алоу чыпэ
тилагъ. Ар врачым-
кэ шшэдэкжыкъы-
шко зыпыль иоф-
шагъ, сабым икъэ-
хун къыпкыицхэ
гумэкхэр къэшэ-
гъуаех, ахэм са-
фэхъазыреу зэ-
шшосхын съэкынэу
сыщтын фэягъэ.
Къыхэкигъ бзыль-
фыгъагъ чыпэ къин
ифэу, аш дэжым
зы такъик лые
тешэмэ 13-и
мыгъотэу, ишыи-
гъэ ыуухын ылъэкигъэху.
Джээр уахтэ 13-и
къынгъагъагъэху.
Чылэм сыкъизэкжохым врач
шхъяаэ сашыгъ, сызецыккум
сызфэягъагъ къыздэхуу.

Зыгорэхэр ыгу къэкжыгъэхэм
фэдэу къыхегъахь:

— Врач шхъяаэ иофшэнир
зесэгъажъэм, сымэджэшым
ихызмэт иофыгъохэр къэтэдхы-
гъэх, ахэр иофыгъохуагъэх,
сыда пломэ амал гори тилагъэп.
Сымэджэшым игъэцэкIежын
фикъун ахьщэ къатлупшытгъэ-
гъэп, аш къыхэкигъуулэпэ
къынгъагъагъэхэм ахэлжээ-
штэгъэр ары. Зое пенсие ужым,
унэм исы зэхъум, зэкIами анах
гушоцо-тхъагъу ёлаагъэх
къе-
хуулагъэх – зэкI къорэлфхэм
къаахэх зэхъум къэгъэгэ
иэр-
мыр синэгъу къыкIеуцогъагъ,
ахэр: Бэла, Заира, Саида,
Мадина, зы шъауи ахэт, ар
Адам, Москва иаэропортэу
Внуковэм иоф ёшшэ. Зое ыкью
ыкъохым ие нахыжын Тамерлан
ыцэл, ильэс 13 ынбыжь,
нахь цыккүр Айтэч, ильэс джы-
ри хуугъэп.

Зой уахтэм тырицыфыгъ.
Улэшхээтэз зыхъяаэ, хабзэм
ылорэр пшээн фае. Чыпэ пар-
т社会组织 иисекретарэр си-
щыгъагъ, район партийнэ ак-
тивым сыхэтигъ, аш мазэ къэс
зэхэсэгъохэр ёлаагъэх, по-
литзанятиехэр сымэджэшым
иутхэм апае зэхасщэштэгъэ.
Къинигъо зыхъяаэ иоф ёлаагъэп,
ау уикэлэгъум бэ пфызэшокъын
плъэгъирэр. Улапэ къоджэ
шыагъу. Цыфхэр зэдеэлжы,

хъалэлых, юшых, цыфым ышшэ-
рэм уасэ фэзышышшуухэрэд
дэсих. Ареущтэу ѿмытыгъэмэ,
аш фэдиз спшэ ифэштэгъэп.
ЩытхъукIэ, дахэкэ сугу къа-
ицтэу, иофшэнэм сифагъэблэу,
сыряхуум фэдэу къыссплы-
щтыгъэх КъумпIыл Хамед
Пэкэжь ыкью, Аджыр Хъанд-
жэрий Исмахиль ыкью,
Дзыбэ Мыхамэт Лыгъур
ыкью. Охтэ зэфэшхъафхэм
врач дэгъумэ иоф адэшшэнэу
хуугъэ: Ацумыж Нурбый Мосэ
ыкью, Безруков Виктор, Джэн-
чэтэ Къэралбый Бэрзэдж
ыкью. Анахыбэр иоф зыдэ-
шшагъэр КъумпIыл Лидэ Иб-
рахымэ ылхуу ары, аш ишуа-
гъэ къысигъэштэгъэ сабы-
хэм язэгъэнэмкэ ыкIи тера-
пиемки.

Мыхэм зэкIами ядунаи ахъо-
жыгъ. Тхъэм джэнэт къарет.

— Сыда къялпомэ шшои-
гъор джырэ тиврачхэм? –
икIэхуум зыфсэгъаз.

— Яоф шу алъэгъунэу,
гукIэгъу ахэлъунэу, сымаджэм
дэлэпэйэнхэу, амалэу ялэ хуу-
гъэмэ уасэ афаашынэу сяджэ.

Зое ильэс 20 хуугъэу пенсие
щылэсэу. Ау зы мафи къыхэ-
кыгъэп Улапэ иофшэнэгъэх
ыгу къэмийкIэ. Ар бгъэшш-
гъонэу ѿйтэп, мыш ѿыгъагъэх
анах иильэс нахышүхэр. Ар
Улапэ бэрэ къакIо, чылэм зэ-
хахъэ горэ илэ хуумэ къыра-
гъэблагъэ. Инысэ Фатимэ ренэу
къыгъэгъунэу дыкыгъоу къэко.
Нысэр шу зэрилгэгъурэ къы-
хэшы, ылхуум фэдэу елъытэ.
Ежь Зое кээлтилү ил. Нахы-
жыр – Руслан, республикэм
лъытэнгъэ зыщыфаширэ цыф,
нахыкIэ – Вячеслав – Улапэ
ыцэл чыжъеу дахэкэ ѿыз-
гъэгъэхуу. Ау зы мафи къыхэ-
кыгъэп Улапэ иофшэнэгъэх
ыгу къэмийкIэ. Ар бгъэшш-
гъонэу ѿйтэп, мыш ѿыгъагъэх
анах иильэс нахышүхэр. Ар
Улапэ бэрэ къакIо, чылэм зэ-
хахъэ горэ илэ хуумэ къыра-
гъэблагъэ – зэкI къорэлфхэм
къаахэх зэхъум къэгъэгэ
иэр-
мыр синэгъу къыкIеуцогъагъ,
ахэр: Бэла, Заира, Саида,
Мадина, зы шъауи ахэт, ар
Адам, Москва иаэропортэу
Внуковэм иоф ёшшэ. Зое ыкью
ыкъохым ие нахыжын Тамерлан
ыцэл, ильэс 13 ынбыжь,
нахь цыккүр Айтэч, ильэс джы-
ри хуугъэп.

Зой, зыкIи утщыгъупшэрэп,
уигъэхъагъэхэри къодыщхэп!
Тхъаугъэпсэу гушыгъэхуу укы-
зэрэсфхэхъугъэмкэ.
Пшыкъэнэ Май.

Хэкум къэзыгъэзэжыгъэм и Мафэ ипэгъокIэу

ЯзэфыщтыкIэ щэпытэ

Хэкум къэзыгъэзэжыгъэм и Мафэ фэгъэхыгъэу спорт зэнэкъокъухэр Мэфэхъаблэ щыкIуагъэх.

Республикам льэпкэ йоххэмкэ, Иккыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкэгъухэм адырье зэпхыны-

шагъ. Цопсынхэу Налбекрэ Эльбурурэ спорт зэнэкъокъум гъэхъагъэ щашлагъ.

гъэхэмкэ ыккыи къэбар жъугъэм иамалхэмкэ и Комитет итхаматэу Шъхъэлхэо Аскэр, къэзыгъэзэжыгъэх тильэпкэгъухэр хэкум ишылаклэ хэгъэзъозэгъэнхэмкэ Гупчэм ипащэу Гъуклэл Асхъад, Адыгэим къэзыгъэзэжыгъэхэм ыпшыгъу ятыгъэнэмкэ Фондэу зэхажагъэм итхаматэу Стлашью Яхъер, Адыгэ Республиком футболымкэ испорт еджалэ ипащэ игуадзэу Пэншьу Мыхъамодэ, Кировскэ къоджэ псеуплэ ипащэу Владимир Маркарян, Мэфэхъаблэ ипащэу Хъасани Мыхъамет, нэмыхкIхери зэхажагъэм хэлажъэхэрэм къафэгушуагъэх.

Спорт зэнэкъокъухэр футбол ешлаплэ кIэлэцыкIухэм щаублагъэх. Пхъапэр, ыгугаор зэлэпаххээ кIэлэцыкIухэр къечагъэх. Анахь лъэшыр язэрэмьгъашлэу куп-купэу гошыгъэхэм ялэпэлэсэн ныгъэ къагъэлгъуагъ. Хъасани Эсмэ анахыкIхэм ашыц. Пшэшэжъыер зэнэкъокъу пэпчъ чанеу хэлэжъагъ.

Цэй Батырай ильэси 4 нылэп ыныбжыр. Ишыпкъеу янэкъо-къу, шуухафтын къифагъэшьо-

Зэхэцаклохэр кIэлэцыкIухэм афэгушуагъэх, шуухафтынхэр аратыгъыгъэх.

Нахыбэ хъущтых

Тыркуем, Сирием, Иорданием, Косовэ къарыкыжыгъэхэм якомандэхэр футбол зэдешлагъэх. ЗэлукIэгъухэм теклонигъэр къа-

Апэрэ чылплэ иккыдэхын фэгъэхыгъэ зэлукIэгъум спортым пышагъэхэр ягуалэу еплыгъэх. Сирием къикыжыгъэхэр пенальтикэ 3:2-у мэфэхъаблэхэм атеклохи, зэлэпахырэ Кубокыр афагъэшьошагъ.

Командэхэм афэгушуагъэх, Кубокыр, щытхуу тхыльхэр,

хэдгэхъошт. Мыекъопэ районым, нэмыхкIхэм якомандэхэр зэнэкъокъум хэлэжъэнхэу къикIэльэхъ.

Спорт зэнэкъокъум зырагъэшьомбгүээ, льэпкэ зэфыщтыкIхэри нахь пытэ мэхъух.

Сурэтхэр зэлукIэгъухэм къаштетхыгъэх.

Урысюем и Кубок

ТакъикъитIу къэнэгъагъэр

«Зэкъошныгъ» Мыекъуапэ – «Черноморец» Новоросийск – 0:1.

Бэдээгүум и 28-м Адыгэ республике стадионым щэзэдешлагъэх.

Зезышагъэхэр: А. Колгунов – Ростов-на-Дону, А. Городовой – Ставрополь, И. Танашев – Напшык.

«Зэкъошныгъ»: Гиголаев, Замятин (Кирьян, 16), Бровчук, Омаров, Хъагъур, Белов, Ахмедханов, Делэкъу (Крылов, 83), Къонэз, Кадимов, Мамонов.

Къэлапчъэм ыгугаор дэзыдагъэр: Пономарев – 118.

Урысюем футбольымкэ и Кубок къыдэхыгъэнным фэгъэхыгъэ ешлэгъуу финалым и 1/128-м хэхъэрэ зэлукIэгъум Мыекъуапэрэ Новоросийскэрэ якомандэхэр щэзэнэкъокъуагъэх. Новоросийскэ иешлаклохэр теклонигъэм

иккыдэхын нахь пэблэгъагъэх. А. Шабичевыр, Дж. Дибиргаджиевыр я 31-рэ ыккыя я 33-рэ такъикъхэм тицэлапчъэ благъэу къеклугъэх, хъагъэм ыгугаор радзэнэу чылпэшүү итыгъэх. Тицэлэпчъэлутэу Давид Гиголаевым тыфэрэ. Илэпэлэсэнгъэ ин зэлукIэгъум къыштэгъэлэгъуагъ.

Къэлапчъэм ыгугаор дэфэнэу къытыххуузэ, анахь маклэми, тьогогуутфэ къызэкIидэжъигъ. Такъикъ 90-м ынж теклонигъэр зымы къыдихыгъэп. Судьям та-къикъ 30 къафыхигъэхуагъа-зэлукIэгъур аухыннымкэ такъикъи 2 къызэнэм, тицэлапчъэ благъэу къеклугъэ Н. Пономаревым хъагъэм ыгугаор ридзагъ – 0:1.

«Зэкъошныгъэм» иешлаклохэр егугүштэгъэх. Ризван Ахмедхановыр тазыркэ къэлапчъэм лъэшэу зыдэом, А. Зайцевым ыгугаор къыубытыгъ. Антон Мамоно-

выр, Делэкъо Аскэр, Къонэ Амир, Константин Беловыр, Тофик Кадимовыр, нэмыхкIхэри «Черноморцем» иккэлапчъэ екүштэгъэх, ухумаклохэр агъэгумэкIытштэгъэх. Ар къыдэлтыатэми, хъаклэхэр нахь шъяумбгъу, зэгүрьонгъэх ахэлэх зэршэлтэгъэхэр къыхэтгээшти. Тиуухумаклохэр хъугъэшлагъэхэм ауж къенэх, гупчэм, ыпеклэ ашшэлхэрэм язэпхынгъэхэм зэхъокынгъэхэр ящыкIагъэх. Ешэгъур 0:0-у аухыгъэмэ, пенальтикэ «Зэкъошныгъэм» теклонигъэр къыдихын ыльэкыщтигъэх.

Пресс-зэлукIэр

Теклонигъэм иккыдэхын хъаклэхэр нахь зэрэфхэзьырыгъэхэр, «Зэкъошныгъэм» иешлаклоу М.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛН Нурбай.

Зэхэзыщагъэр ыккыи къыдэзэгъэхъэр:

Адыгэ Республиком льэпкэ йоххэмкэ, Иккыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкэгъухэм адырье зэпхыны- гъэхэмкэ ыккыи къыдэзэгъэхъэр:

Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыэр: 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79,

Редакцием авторхэм къайхыэр А4-кIэ заджэхэрэ тхъапхэу зипчъагъэкIэ 5-м емыххуэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтэр 12-м нахь цыкIунэу щытэп. Мы шапхэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкIегъэкIожых.

E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушихъятыгъэр: Урысы Федерацием хэутын йоххэмкэ, радиокъэтынхэмкэ ыккыи зэлъы-ИсыкIэ амалхэмкэ и Министерстве и Темир-Кавказ ЧыпIэ гъэлоры-шапI, зэраушыхъятыгъэ номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушихъятыгъэр ООО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIэмкИ пчагъэр 4275

Индексхэр

П 4326

П 3816

Зак. 2174

Хэутынм узцы-кIэтхэнэу щыт уахтэр Сыхьатыр 18.00

Зыщаушихъятыгъэр уахтэр Сыхьатыр 18.00

Редактор шхъяIэр Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъяIэм игуадзэр МэшлЭкъо С. А.

ПшъэдэкIыж зыхыырэ секретарыр Хъурмз Хъ. Хъ.